

Crònica professional

Jornada USID'08
IV Jornades de Biblioteques Escolars
I Encuentro de académicos, estudiantes y profesionales de la información Universidad de León
II Seminari: Biblioteca, aprenentatge i ciutadania
17a edició del congrés BOBCATSSS
Search Congress Barcelona 2009
WordCamp España

Jornada USID'08

(Barcelona, 13 de novembre de 2008, Auditori de la Universitat Pompeu Fabra)

Sílvia Calvet
Mercè Mateu

La usabilitat cada dia té més importància en el disseny d'una pàgina web. L'increment exponencial de pàgines que apareixen a Internet fa que la usabilitat sigui un valor necessari per crear avantatges competitius i diferencials respecte als nostres competidors. Avui dia, no és suficient tenir una pàgina programada i posicionada; si un usuari potencial accedeix al nostre web i no troba la informació de manera ràpida, senzilla i directa, aquest client buscarà en altres webs per satisfer les seves necessitats.

La USID té un caràcter multidisciplinari i s'adreça als professionals de la informació i la documentació, del periodisme i de la comunicació, i també a dissenyadors, arquitectes de la informació i administradors de webs, amb la finalitat de donar a conèixer el concepte d'usabilitat dels llocs web, proporcionar pautes per dissenyar webs més usables i accessibles, i presentar casos reals d'aplicació dels conceptes d'arquitectura de la informació, accessibilitat i usabilitat.

Per cinquè any consecutiu se celebrà a Barcelona la Jornada d'Usabilitat en Sistemes d'Informació (USID'08),¹ organitzada pel Grup d'Usabilitat del Col·legi de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya i el Departament de Comunicació de la Universitat Pompeu Fabra, i coordinada per Mari-Carmen Marcos, professora de la Universitat Pompeu Fabra i investigadora en temes relacionats amb la usabilitat.

La jornada es va celebrar el 13 de novembre, coincidint amb el Dia Mundial de la Usabilitat,² dins dels actes programats per a sensibilitzar el públic en general i la formació de professionals en eines i qüestions relacionades amb la investigació, el desenvolupament i la pràctica de la usabilitat.

En aquesta edició de la USID es tractaren els temes següents:

- com es pot usar l'*eye tracking* a partir de casos pràctics d'ús;
- com identificar, valorar i corregir problemes en una botiga en línia per millorar l'experiència de l'usuari;
- com aplicar la usabilitat i l'accessibilitat en benefici del posicionament web;
- conèixer i aplicar els estàndards d'accessibilitat web existents per permetre l'accés universal a la informació continguda en la web.

Eye tracking

Les conferències de la USID'08 van tenir un punt en comú: els ulls i la mirada. La Jornada estigué dedicada en bona part a la tècnica de l'*eye tracking*. Laura Ruel, acadèmica i investigadora en l'àmbit de la comunicació i del periodisme multimèdia a la Universitat de Carolina del Nord a Chapell Hill (UNC), experta en aquest camp, obrí el cicle de conferències del matí i també impartí un seminari a la tarda.³

La conferència inaugural de Laura Ruel tractà sobre l'ús de l'*eye tracking* basant-se en la seva experiència en el Projecte DiSEL (Digital Storytelling Effects Lab).⁴ Ruel exposà els resultats dels estudis que portà a terme per al Consorci d'Investigació del DiSEL, amb la participació d'editors de diversos mitjans de comunicació, com ara *NYTimes.com*, *Time.com*, *WashingtonPost.com* i *Yahoo!News*.

En la seva intervenció, Ruel explicà com a partir de l'estudi fet emprant la tècnica de l'*eye tracking* i de l'anàlisi dels resultats obtinguts aconseguiren informació de gran valor

1. El programa i els materials de la jornada es poden consultar a: <http://www.usabilitat.org>. També hi ha els de les edicions anteriors.

2. El Dia Mundial de la Usabilitat se celebra des del 2005. Sorgí com una iniciativa de l'Associació de Professionals d'Usabilitat (UPA) per a garantir que els serveis i productes importants per a la vida humana tinguin un accés més fàcil i senzill d'usar. Cada any, el segon dijous del mes de novembre, s'organitzen diversos actes per tot el món amb l'objectiu de difondre els beneficis de la usabilitat i del disseny centrat en l'usuari (<http://www.worldusabilityday.org>).

3. Seminari: *Designing a usability study with eyetracking* (http://www.usabilitat.org/Laura_Ruel_afternoon.pdf).

4. Web del Projecte DiSEL: <http://diesel-project.org>

per a comprendre el comportament dels usuaris dels mitjans de comunicació estudiats i poder avaluar el disseny de les interfícies. L'objectiu de la recerca del Projecte DiSEL està enfocat a oferir suggeriments per als editors de premsa digital consorciats al Projecte i millorar la usabilitat dels mitjans de comunicació digitals.

L'ús de l'*eye tracking* és cada vegada més generalitzat en l'àmbit professional de l'experiència de l'usuari (interacció persona ordinador). La seva tecnologia permet monitoritzar i registrar com mirem i fixem l'atenció les persones, i definir les «àrees d'interès» de la interfície. Els editors de pàgines web poden beneficiar-se d'aquesta anàlisi, ja que els permet conèixer el comportament dels usuaris, mesurar els processos cognitius que originen o desencadenen fixacions i la seva durada.

Tests d'usuaris

A continuació, Marc Pifarré, del UserLab (Laboratori d'Usabilitat i Experiència d'usuari. Enginyeria La Salle-Universitat Ramon Llull), presentà una altra tècnica per a estudiar la manera com les persones es comporten a la web. Va fer una presentació sobre els tests d'usuaris aplicats a l'avaluació d'un lloc web.

Durant el test es recullen dades quantitatives i qualitatives a partir d'una mostra d'usuaris amb la finalitat de fer una avaluació del producte i obtenir unes dades que s'analitzen posteriorment (s'incorpora també tecnologia d'*eye tracking* per a l'obtenció de dades), i analitzar el web per tal de posar de manifest els punts de millora i els punts crítics en les diferents fases del procés, amb la finalitat de conèixer les necessitats reals dels usuaris i millorar els valors d'usabilitat, de navegabilitat i de disseny.

El test d'usuaris és una metodologia molt eficaç en l'avaluació de llocs web i que plantejada correctament pot reduir costos i augmentar el retorn de la inversió. Permet fer anàlisis amb usuaris reals i mesurar de manera directa la interacció de l'usuari amb una aplicació o servei. A partir d'aquesta observació, s'extreuen les conclusions per a les millores en usabilitat i experiència d'ús que permeten ajustar el web a les expectatives dels usuaris.

L'estètica i la usabilitat

La tercera presentació va anar a càrrec d'Ariel Guersenzvaig, professor de l'Escola Universitària de Disseny Elisava, que tractà aspectes relacionats amb l'estètica i la interacció de les persones amb llocs web i com el disseny de la interfície ha de tenir en compte principis de l'estètica amb la finalitat de ser més usable.

La forma i la funció no estan tan oposades com es vol fer creure de vegades. La dimensió estètica d'una interfície en condiona la usabilitat; per tant seria un error pensar que la forma és només un afegit menor o una decoració sense implicacions per l'eficiència o l'efectivitat.

Analítica web i usabilitat

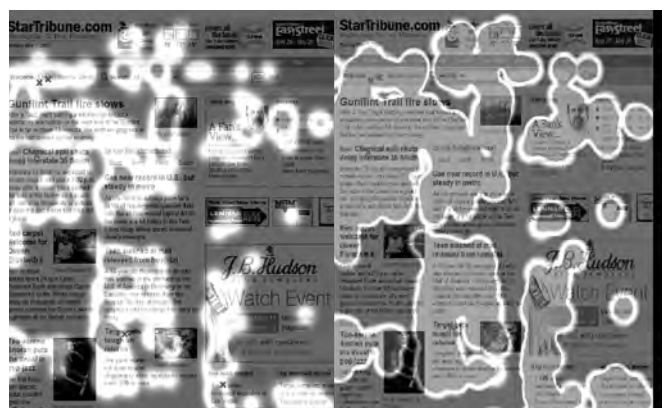
Posteriorment, Pere Rovira, director de WebAnalytics, va tractar la usabilitat des d'una altra perspectiva: l'analítica web. La presentació «Usabilitat i analítica web: mesurar per millorar» oferí un aspecte diferent del tractat fins llavors a l'USID'08. L'objectiu de l'analítica web és crear webs més fàcils d'usar, més eficients, més rendibles i més interessants per a l'usuari. Rovira exposà com l'estudi de l'activitat en un lloc web, a partir de les dades de navegació dels usuaris (*logs*, *javascript*, *panelistes*, observació, enquestes de satisfacció, etc.) ofereix una informació crítica per a millorar la navegació i continguts dels webs. És saber utilitzar l'analítica web per a millorar el negoci.

Amb l'analítica web volem obtenir dades que ens serveixin per a reflexionar sobre el lloc web i emprendre accions posteriors que ajudin a millorar-lo. Quines dades en podem extreure? Per exemple l'origen de les visites, que permet estudiar quina ha estat la seqüència que ha seguit l'usuari entre orígens; o la traça de l'usuari utilitzant eines que permetin fer-ne una recollida de dades prèvia, que ens permet obtenir informació de com interaccionen els usuaris amb la interfície.

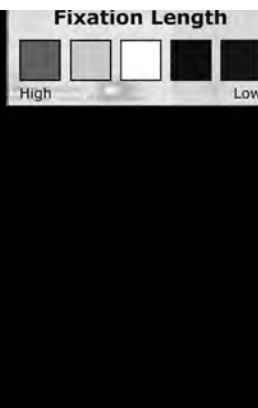
Accessibilitat i web social

La Jornada es tancà amb la presentació de Mireia Ribera, professora de la Facultat de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona, que ha estudiat la problemàtica de l'accessibilitat a la web social. Ribera posà de manifest que el moment actual pot ser entès com un moment d'oportunitat o de dificultat en relació amb la web social i l'accessibilitat, segons on es posi l'èmfasi. La web social afavoreix la universalització d'ús de la web i permet que tothom hi pugui contribuir i participar al seu ritme, segons les seves possibilitats; també permet la relació social a gent amb discapacitats físiques, etc. L'aspecte negatiu és el fet que els usuaris no són conscients de la necessitat d'alternatives, d'uns principis de redacció, ni de pautes de disseny; que les aplicacions mateixes no faciliten identificar semànticament les aportacions; que les tecnologies d'assistència responen al model d'actualització seqüencial de la web i tenen dificultats per a identificar els nous i creatius controls. Convé tenir consciència de l'oportunitat de fer-ho bé des de l'inici.

Necessitat d'un model d'accessibilitat 2.0: centrat en l'usuari, tenint en compte tots els implicats, beta permanent i flexible, divers i compost. L'accessibilitat no és un assumpte exclusiu de les persones amb discapacitat. L'accessibilitat ens afecta a tots.

Imatge 1

Imatge 2

Imatge 3

Seminari «Disseny d'un estudi d'usabilitat amb eye tracking»

Com en edicions anteriors, la sessió de la tarda fou un seminari, que aquest any es dedicà a conèixer a fons la tècnica de l'*eye tracking* aplicada a l'avaluació de la usabilitat i fou impartit per Laura Ruel, experta en investigació amb *eye tracking*.

L'*eye tracking*, aplicat a usabilitat web, és una tecnologia que permet seguir el moviment dels ulls que fa un usuari quan està davant d'una pàgina web i, alhora, visualitzar en un segon monitor què està mirant. La informació corresponent a diversos usuaris es va acumulant i, amb el programari adequat, es generen diferents formes d'anàlisi de la informació recollida. A més a més de diferents informes estadístics, es poden aconseguir mapes de calor o *hotspots* que identifiquen els punts més vistos de la pàgina, les zones on els usuaris han mantingut la mirada (imatges 1 i 2 respectivament), o bé què han mirat els diferents usuaris d'una pàgina (imatge 3).

Ruel presentà la tecnologia i el resultat d'alguns estudis en els quals havia participat. Recomanà que abans de decidir-se per estudis d'*eye tracking* calia ser concients que l'*eye tracking* no serveix per a tota mena d'estudis.

Quan serveix l'*eye tracking*? Pot servir quan es volen observar conductes; en aquest cas és molt fàcil de posar en marxa l'estudi, els usuaris treballen amb contingut real i

només calen 5 persones, però, per contra, els resultats no es poden generalitzar. En estudis amb variables controlades, es generen resultats científicament vàlids i es poden respondre qüestions concretes, però llavors no és tan fàcil d'organitzar l'estudi, el contingut pot ser una mica més forçat i calen com a mínim 15 usuaris.

Qui estigui interessat en aprofundir en aspectes de la xerrada, pot consultar la presentació al web del Col·legi i per saber més sobre com dur a terme un estudi d'usabilitat Laura Ruel recomanà aquest article: «OJR's 'five guide' to do-it-yourself website usability testing» (disponible a: <http://www.ojr.org/ojr/stories/070802ruel/>).

Els assistents van poder provar la tecnologia en primera persona perquè s'instal·là maquinari i programari de Tobii Technology (www.tobii.com). Un dels grups avaluà el disseny de la pàgina web d'un banc, en la qual s'oferien dues maneres diferents d'accedir a un simulador d'hipoteca. El resultat fou que un dels botons era absolutament invisible per als usuaris (!). És un bon exemple de les conclusions de Ruel: l'*eye tracking* no respon totes les preguntes; en aquest cas s'ha esbrinat què és el que no funciona, però ara caldria esbrinar perquè i corregir-ho (i això no ho fa l'*eye tracking*).

Web de l'esdeveniment:
http://www.usabilitat.org/index_sp.html

IV Jornades de Biblioteques Escolars

Pilar Jarque i Lluís Baella

Escola Pia Granollers

Els dies 25 i 26 de febrer del 2009 es van celebrar les IV Jornades de Biblioteques Escolars. Van tenir lloc a l'INEF de Catalunya i les va organitzar el COBDC. També hi van col·laborar la Facultat de Biblioteconomia i Documentació, Rosa Sensat, Bibliomèdia, el Departament d'Educació i l'Ajuntament de Barcelona.

Aquestes Jornades van tenir el Pla de Lectura com a eix principal i van permetre compartir experiències, propostes i projectes entre els assistents.

La conferència inaugural va ser a càrrec de Claudi Alsina (Catedràtic de matemàtiques de la Universitat de Barcelona). Duia per títol *Innovació, llibres i matemàtiques*. En essència va aconseguir dues coses difícils: que fos amena i, al mateix temps, profitosa. Va insistir sobretot en el fet que hi ha moltes maneres interessants d'aprendre, però que es necessiten moltes històries. També en les matemàtiques. I allò que deia ho aplicava: ens va explicar contes, vam escoltar cançons... i vam aprendre.

Seguidament, va intervenir en Joan Badia (Director General d'Innovació del Departament d'Educació). Va presentar el Pla de Lectura del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, tot definint competència, competència informacional i el gust per llegir. Va continuar detallant els 3 nivells de planificació del pla de lectura, les condicions necessàries per a la seva aplicació i la relació del PLEC amb la biblioteca escolar. Va finalitzar amb 5 conclusions. Roser Colomer i Encarna Isanda (IMEB) van parlar sobre la Biblioteca Artur Martorell i el Pla de Biblioteques Escolars de Barcelona. Van presentar la figura de l'Artur Martorell i la biblioteca que porta el seu nom. A continuació es van cen-

trar en la vinculació de la biblioteca Artur Martorell i les biblioteques escolars de les escoles que depenen de l'Ajuntament de Barcelona i les escoles bressol. En aquest sentit es valora molt positivament la figura de les bibliotecàries de suport. Són 2 especialistes de la biblioteca Artur Martorell que visiten periòdicament les BE i les ajuden a tots nivells (assessoren sobre l'organització, la gestió i la promoció de la lectura i també garanteixen el suport presencial segons les necessitats de cada centre).

Durant el matí també es van poder visitar l'exposició de pòsters sobre diferents experiències (Poesia, Exploradors de llibres, Bibliomèdia...) relacionades amb les biblioteques de centres escolars i entitats del món de la biblioteconomia. Es va trobar a faltar més experiències i una millor distribució de l'espai. Els assistents també haurien volgut més presència d'entitats, editorials, etc. per visitar durant les estones lliures.

El més interessant del matí, però, va ser el torn de precís i preguntes al final de la xerrada d'en Joan Badia i els representants de la biblioteca Artur Martorell. Alguns assistents van preguntar insistentment a Joan Badia sobre la manca de continuïtat del programa Puntedu. Es va reclamar que la figura del bibliotecari escolar amb mitja jornada de dedicació a la biblioteca es mantingui més enllà dels 3 cursos previstos fins ara. També es va demanar que es generalitzi a tot Catalunya el model de l'Ajuntament de les figures de les bibliotecàries de suport a les BE. Va contestar que aquest aspecte s'estudiaria, però també va dir taxativament que el Puntedu s'acaba després de 3 cursos i que ha de ser a través de l'autonomia de centre que cada escola ha d'organitzar-se per atorgar hores al responsable de la biblioteca.

«I és que només amb la bona predisposició i formació dels bibliotecaris no n'hi ha prou per tirar una biblioteca escolar endavant»

Tant dimecres com dijous, durant dues hores seguides hi va haver un total de 4 ponències simultànies. Tothom va poder assistir a la que més li interessava i, en general, van tenir molt bona acollida.

El dijous les jornades van arrancar amb una conferència a càrrec de M. Teresa Calçada (Gabinete de Rede de Bibliotecas Escolares. Portugal). Va explicar el programa nacional de biblioteques de Portugal. Quina enveja! Al torn final de precs i preguntes es va demanar –més seriosament que no pas en broma– si es podria concertar una entrevista de la M. Teresa Calçada amb en Joan Badia. A veure si el convenç perquè aquí també tinguem, com passa a Portugal, un responsable de la biblioteca a cada escola amb formació i dedicació horària suficient.

A continuació hi va haver una taula rodona sobre diferents experiències arreu d'Espanya (concretament Galícia i Màlaga) i un segon torn de ponències després de dinar.

Va cloure les jornades en Daniel Cassany amb la conferència *Lectura i escriptura jove avui*. Va ser un digne i colpidor final a unes jornades caracteritzades per l'alta participació, la bona organització i també per la notable varietat i qualitat de les conferències i tallers. Unes jornades, però, que no han resolt (tampoc era aquest l'objectiu ni el seu sentit) allò que realment preocupa la gent que treballa a les biblioteques escolars: el negre futur que se'ns presenta. I és que només amb la bona predisposició i formació dels bibliotecaris no n'hi ha prou per tirar una biblioteca escolar endavant. Encara tenim per davant molt camí, molta feina i moltes jornades per assolir les biblioteques escolars que volem i ens mereixem.

Web de les IV Jornades:

<http://www.cobdc.org/jornades/4JBE/index.html>

Bloc de les Jornades: <http://www.cobdc.net/jbe>

I Encuentro de académicos, estudiantes y profesionales de la información. Universidad de León

(Universidad de León, 17 i 18 d'octubre de 2008)

Blanca Rodríguez Bravo

<blanca.rodriguez@unileon.es>

L'objectiu de la trobada se centrava en la reflexió sobre els requisits que exigeix el mercat laboral als graduats en Informació i Documentació i les necessitats previstes a curt i mig termini. El futur titulat en Informació i Documentació haurà d'estar capacitats per treballar com a gestor de la informació i la documentació al servei de l'usuari en qualsevol mena d'unitat o servei d'informació, a més d'estar capacitats per fer de gestor de continguts. També es volien conèixer les llacunes i deficiències dels plans d'estudi actuals que es puguin resoldre en el disseny curricular del grau d'Informació i Documentació.

Els destinataris de la trobada eren:

- professors de biblioteconomia i documentació i altres acadèmics que desenvolupin tasques docents en la diplomatura de Biblioteconomia i Documentació i en la llicenciatura en Documentació;
- diplomats en Biblioteconomia i Documentació i llicenciats en Documentació;
- estudiants de biblioteconomia i documentació i de documentació;
- professionals de la informació de l'empresa pública i privada.

Hi assistí més d'un centenar de persones, entre les quals predominaven els professionals de la informació, molts d'ells antics alumnes de la diplomatura en Biblioteconomia i Documentació de la Universidad de León. Al nombrós grup de professionals s'afegí una vintena d'alumnes de la diplomatura i un desena de professors universitaris, a més dels ponents que participaren en les dues taules rodones.

La primera taula rodona es titulava «Principales competencias demandadas por el mercado del sector de la información». Tingué lloc el dia 17 a la tarda i hi participaren:

- Tomàs Baiget, de l'Institut d'Estadística de Catalunya, creador i moderador d'lweTel i fundador i director de la revista *EPI (El Profesional de la Información)*.
- José Antonio Merlo Vega, professor de biblioteconomia i documentació de la Universidad de Salamanca, vicepresident de l'APEI (Asociación de Profesionales y Especialistas de la Información) i secretari de FESABID.
- José Antonio Moreiro González, degà de la Facultad de Humanidades, Comunicación y Documentación de la Universidad Carlos III de Madrid, i vocal de SEDIC.
- Luis Rodríguez Yunta, del Centro de Ciencias Humanas y

Sociales, Unidad de Análisis Documental y Producción de Bases de Datos ISOC, i secretari general de SEDIC.

- Cristóbal Urbano, degà de la Facultat de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona.

Actuà com a moderadora Blanca Rodríguez Bravo, professora titular d'universitat i organitzadora de la trobada.

Les contribucions a la taula foren variades i complementàries pel que fa a contingut. José Antonio Moreiro, que ha analitzat les demandes d'ocupació que han aparegut a la premsa d'àmbit nacional durant els darrers anys, exposà quines són les competències més sol·licitades pel mercat laboral. Luis Rodríguez Yunta presentà les conclusions de l'enquesta sobre competències que s'envià als socis de SEDIC el 2007.

Tomàs Baiget, José Antonio Merlo i Cristóbal Urbano aportaren reflexions interessants sobre aspectes que coneixen a

fons: en el cas de Tomàs Baiget com a ocupador i coordinador de la principal llista de distribució de l'àrea de la documentació; José Antonio Merlo, com a formador i professional en contacte amb el món empresarial des de la direcció d'associacions professionals; i Cristóbal Urbano com a professor i com a degà de facultat.

De les conclusions a què s'arribà cal destacar les següents:

- La necessitat de dotar l'alumnat de coneixements d'informàtica sòlids.
- La importància del desenvolupament de les capacitats idiomàtiques, tant pel que fa a l'ús de la seva primera llengua com el de l'anglès.
- La conveniència de fomentar les habilitats de relació i comunicació que facilitin la cooperació amb altres professionals dins de les organitzacions.

- La necessitat que el professional de la informació conegui l'empresa per la qual treballa i que tingui capacitat d'adaptar-se a l'entorn.
- La importància de la formació continuada i de l'actualització permanent.

Les ponències donaren lloc a un interessant debat en què participaren nombrosos assistents.

La segona taula rodona es titulà «Fortalezas y debilidades de la formación de los Diplomados en Biblioteconomía y Documentación y Licenciados en Documentación». Tingué lloc el dia 18 d'octubre al matí i hi intervingueren:

- Leticia Barrionuevo Almuzara, Biblioteca de la Universidad de León.
- Tania Cid González, Archivo General de Castilla y León.
- Alejandra Folgado Mayo, Departamento de Documentación de Irea (Madrid).
- Raquel Lavandera Fernández, Departamento de Documentación de la Consejería de Salud y Servicios Sanitarios del Principado de Asturias.
- Juan Carlos Pajares Iglesias, Archivo de la Subdelegación del Gobierno (León) i professor associat de biblioteconomia i documentació de la Universidad de León.
- Esther Sánchez Coro, Centro de Documentación de la Hullera Vasco-Leonesa (La Robla, León).
- Felipe Zapico Alonso, professor de biblioteconomia i documentació de la Universidad de Extremadura.

Féu de moderadora Lourdes Santos de Paz, professora de biblioteconomia i documentació de la Universidad de León.

La taula la formaren completament diplomats en Biblioteconomia i Documentació de la Universidad de León. Concretament, amb alumnes que acabaren la diplomatura entre 1993 i 1997. S'escolliren diplomats de les primeres promo-

cions perquè es considerà convenient que s'exposessin experiències professionals amb una trajectòria significativa. També es va tenir en compte que els escollits representessin l'empresa privada i l'empresa pública i també els principals sectors de l'activitat professional: arxius, biblioteques i centres de documentació especialitzats.

Els ponents es formaren en un pla d'estudis diferent de l'actual. Foren crítics amb algunes de les matèries que havien estudiat durant la diplomatura, tant a Lleó com a les universitats on s'havien llicenciat. Eren conscients, no obstant això, que havien transcorregut més de deu anys des que s'havien titulat i que la formació actual està més d'acord amb les necessitats del mercat laboral.

Insistiren principalment en els aspectes següents:

- El principal punt fort era la formació tècnica que havien rebut tant de l'àmbit dels arxius com del de les biblioteques.
- Com a punts dèbils que caldria resoldre en el proper pla d'estudis de grau, insistiren en la necessitat d'una formació tecnològica més profunda i en la conveniència de dotar l'alumnat de coneixements de l'entorn empresarial.
- Els ponents donaren alguns consells als estudiants i als titulats presents a la sala, el principal dels quals té a veure amb l'assumpció de funcions a les organitzacions: que es mostressin sempre disposats a fer les diverses tasques que es poden encarregar a un professional de la informació i la documentació.

A la pàgina web de l'Àrea de Biblioteconomia y Documentación de la Universidad de León (<http://www3.unileon.es/dp/abd/>) es pot trobar més informació sobre aquesta trobada, que permeté el retrobament amb antics alumnes i que va transcórrer en un ambient relaxat i grat. Ens agradaria poder repetir l'experiència d'aquí a uns anys.

II Seminari: Biblioteca, aprenentatge i ciutadania (Vilanova i la Geltrú, 22 i 23 de gener de 2009)

Gemma Mascaró

<gemma.mascaro@uvic.cat>

Els dies 22 i 23 de gener va tenir lloc a Vilanova i la Geltrú el II Seminari ALFIN: Biblioteca, aprenentatge i ciutadania.

El primer Seminari es va celebrar el 2006 a Toledo, i els participants hi aprovaren una *Declaració sobre l'alfabetització informacional* que posava de relleu la importància de la biblioteca a l'hora de garantir l'accés i l'ús de la informació, junt amb el paper de la biblioteca escolar com a centre de recursos bàsics per a l'aprenentatge i l'adquisició de competències informacionals. S'hi destacava, també, la importància de construir models formatius que es puguin aplicar en diferents contextos, tot plegat facilitat per les polítiques de les institucions.

Les conclusions de fa tres anys són valuoses perquè els agents que mencionava la Declaració apareixen en aquest segon Seminari per exposar les seves experiències i constatar l'avenç i la realitat en l'aplicació de l'ALFIN.

Veiem, per exemple, com les biblioteques universitàries han desenvolupat les seves pròpies estratègies en la implementació de l'ALFIN i com l'han incorporat en el seu pla docent biblioteques com la de la Universitat Politècnica de Catalunya o de la Universidad de La Laguna.

Des de l'àmbit de la biblioteca escolar, es presentà el recorregut portat a terme des de la xarxa de biblioteques

escolars de Galícia per convertir les biblioteques en centres de recursos per a la lectura, la informació i l'aprenentatge. A Catalunya, el programa Puntedu ha desenvolupat un projecte de formació de responsables de la biblioteca per promoure la competència informacional.

En les taules rodones simultànies es tractaren també les experiències de les biblioteques públiques i especialitzades. En l'apartat de recursos i eines es va presentar la plataforma ALFIN-Red i també com aplicar la web 2.0 o l'ús dels tutorials en l'alfabetització informacional.

El darrer dia de seminari, i des de l'àmbit més institucional, es van presentar les polítiques ALFIN desenvolupades en els diferents àmbits territorials.

La ponència inaugural de Maria Pinto Molina, i després la de Manel Area sobre els elements pedagògics que intervenen en l'ALFIN, foren les pinzellades teòriques a un Seminari ple d'experiències vives, motivadores i de referència.

Podeu consultar algunes de les presentacions de les ponències i les conclusions del Seminari al web d'ALFIN-Red: <http://www.alfinred.org/entidades/iiseminarioalfinvilanova>. I la *Declaració de Toledo sobre l'alfabetització informacional* a:

<http://travesia.mcu.es/S_ALFIN/ficheros/Declaracion_Toledo.pdf>

17a edició del congrés BOBCATSSS

(Porto, del 28 al 30 de gener de 2009)

Eli Ramírez i Enric Zapatero

Estudiants de la Llicenciatura en Documentació

Candela Ollé

Doctoranda de la Facultat de Biblioteconomia i Documentació

El passat 28 de gener va inaugurar-se la 17a edició del seminari BOBCATSSS. Es tracta d'un congrés anual organitzat per estudiants de dues universitats europees de països diferents. L'edició del 2009 es va celebrar a Porto, i les universitats organitzadores van ser les de Tampere (Finlàndia) i de Porto. Aquesta vegada la xifra de participants va superar els 350, comptant-hi l'equip organitzador i el voluntariat que va fer possible que tot funcionés correctament.

L'edició del 2009 s'emmarcava sota el títol «Challenges for the New Information Professional». Tant els articles com els pòsters havien de vincular-se en alguna de les següents categories:

- Interdisciplinarietat de les ciències de la informació.
- El professional de la informació i la gestió de la informació.
- L'impacte de les noves tecnologies en la vida d'un professional de la informació.
- L'augment i la davallada de les biblioteques físiques i dels arxius.
- Alfabetització informacional.
- Les biblioteques electròniques i els arxius electrònics.
- La biblioteca 2.0.

Des de la Facultat de Biblioteconomia de la UB es presentaren tres projectes: dues comunicacions —*Practice and academy, or working as learning: internship course at the Universitat de Barcelona LIS Faculty*¹ (Jesús Gascón) i *Perceptions on the use of electronic journals at Catalan universities: Results of a qualitative survey*² (Candela Ollé i Àngel Borrego)— i un pòster —*Analysis of the agreements for education co-operation at the Library and Information Science Faculty*

*of the University of Barcelona, 2005-2008: New labour market opportunities in ICT?*³ (Constança Espelt, Anna Villarroya, Núria Jornet, Eli Ramírez, Enric Zapatero). No va ser fins al setembre que ens van confirmar que els havien acceptat.

El primer dia de congrés va tenir una jornada acadèmica més breu, ja que l'acte d'inauguració va ser força llarg. L'èxit de l'actuació de la tuna universitària féu que els assistents en reclamessin la presència a l'escenari una vegada i una altra. També hi va haver lloc per les ponències magistrals, com la de Tom Wilson, professor emèrit de la Universitat de Sheffield, que amb el títol *Thinking about the future* presentà les seves reflexions sobre la dimensió social, política, econòmica, mediambiental i tecnològica del canvi que estem vivim, i com pot influir en la planificació dels centres d'informació i en la funció dels professionals; la de Kimmo Tuominen, cap de serveis de referència i arxiu de la biblioteca del Parlament de Finlàndia i docent a la Universitat d'Oulu, que es va centrar en el concepte d'autoritat aplicat als entorns col·laboratius web 2.0, i destacà els antecedents teòrics de l'autoritat cognitiva en l'àmbit de la informació i documentació; o la d'una professora local, Fernanda Ribeiro, de la Universitat de Porto, que parlà de la importància de consolidar els fonaments teòrics comuns dels àmbits professionals de l'arxivística, la biblioteconomia i la gestió d'informació a les organitzacions, per tal de renovar el model de la formació i potenciar la recerca.

Les sessions teòriques anaren acompanyades de sessions pràctiques i tallers, tot i que als BOBCATSSS sempre hi ha

1. <<http://bobcatsss2009.org/programme/abstracts.html#Gascon>>

2. <<http://bobcatsss2009.org/programme/abstracts.html#Olle>>

3. <<http://bobcatsss2009.org/programme/abstracts.html#posters>>

una agenda cultural força plena d'activitats (visita a la biblioteca pública Almeida Garret i a l'Arquivo Histórico do Porto, recorregut pel casc antic de la ciutat, i visita al museu arqueològic) i un espai diari per l'oci nocturn. De les temàtiques tractades durant els tres dies de congrés, cal destacar les conclusions següents:

- La implantació, cada vegada amb més pes, de les eines i els recursos 2.0.
- L'aplicació de xarxes socials en entorns bibliotecaris.
- El ràpid creixement de la població i dels usuaris d'Internet als països desenvolupats, que fa que els professionals de la informació es plantegin nous reptes.
- La proliferació de nous perfils professionals i nous camps d'informació.
- Un creixent interès per a definir les característiques del bibliotecari del futur.

El darrer dia, després de dinar arribà el moment de la cloenda. En aquesta ocasió fou una soprano, estudiant de biblioteconomia, qui va posar la nota musical i portuguesa per concloure la 17a edició del BOBCATSSS. També fou el moment per anunciar la seu del proper congrés: Parma (Itàlia).

El congrés va estar marcat pel mal temps. La pluja no deixà d'acompanyar-nos, però no impedí que gaudíssim de Porto i de la seva gastronomia. Volem aprofitar aquestes línies per destacar que ha estat per a tots nosaltres una gran experiència poder compartir idees i experiències amb altres estudiants d'arreu del món. Per tant, volem agrair a la Facultat de Biblioteconomia i Documentació l'oportunitat que ens ha brindat per poder assistir al seminari.

Recordem que BOBCATSSS és un congrés en el qual tant el professorat com els alumnes tenen un paper clau en el seu funcionament, que encoratja els estudiants a presentar articles o pòsters, i a tenir la oportunitat d'assistir a un seminari de tipus professional. El fet que dues facultats de dos països diferents s'encarreguin d'organitzar-lo corrobora aquesta sensació de germanor entre estudiants i personal docent i professional.

El material de les ponències i presentacions presentades al congrés, i els seus *abstracts* respectius, poden consultar-se a: <http://www.bobcatsss2009.org/programme/fwp.html>. Així mateix, es va fer un CD-ROM amb les actes a text complet, que s'incloué en el material que rebíem els assistents.

Search Congress Barcelona 2009

Yusef Hassan-Montero

Grupo SCImago

Davant de l'incessant augment del volum de continguts accessibles al Web, els principals cercadors d'Internet no paren d'investigar i de cercar noves solucions perquè l'usuari pugui trobar i localitzar allò que cerca. Al mateix temps han aparegut nombroses àrees i rols professionals enfocats a augmentar la visibilitat de les empreses i institucions que tenen, o decideixen tenir, presència en línia.

Al llarg dels darrers anys, hi ha dos conceptes que s'han incorporat al vocabulari de qualsevol professional o empresa a Internet: SEO (Search Engine Optimization) i SEM (Search Engine Marketing). El posicionament en cercadors o SEO és una categoria que engloba nombroses tècniques i estratègies de promoció d'un lloc web mitjançant l'augment de la visibilitat del lloc en els resultats naturals dels cercadors. El màrqueting de cercadors o SEM intenta fer el mateix però incloent la publicitat contextual, que es pot presentar tant en els resultats de cerca com inclosa en els llocs web.

Durant els dies 28, 29 i 30 de gener d'enguany tingué lloc a Barcelona el Search Congress, la temàtica del qual estava enfocada al món dels cercadors, el posicionament en cercadors, el màrqueting de cercadors i el màrqueting en línia, al qual vaig tenir el plaer d'assistir com a ponent convidat. L'expectació generada pel congrés fou força considerable —s'aconseguí reunir més de 300 assistents—, ja que hem de tenir en compte que era el primer congrés

sobre aquests temes que se celebrava a la capital catalana, una de les ciutats de l'Estat més avançades pel que fa a tecnologia.

Hem d'agrair la iniciativa del congrés a Ouali Benmeziane, un jove algerià que arribà a Espanya el 2007 des de París, que és SEO Manager del grup QualityCourses i soci fundador de Mosm.es. El programa del congrés estava dividit en tallers, el primer dia, i conferències, els dies següents. Els ponents provenien d'empreses com ara Microsoft, Google, Havas, Steak, The Cocktail, Yahoo!, Onetomarket, Overalia, Sempo, Panda i *La Vanguardia*—empreses que feren a més un seguiment continuat del congrés. Paral·lelament a les conferències, els assistents pogueren visitar les «Corners» o els «Stands» temàtics, on es presentaven les darreres novetats en productes i serveis oferts per les empreses del sector. En aquest espai participà també Cristòfol Rovira, professor de la Universitat Pompeu Fabra, que presentà el projecte backlinks.info.

Ja que no és possible comentar amb detall totes les conferències del congrés, en resumiré el contingut d'algunes de les es van dictar.

Ricardo Baeza Yates, vicepresident de Yahoo! Investigación per Europa i Amèrica Llatina, presentà la conferència inaugural del congrés, titulada «Cómo saber qué quieren las personas a través de las búsquedas, y su impacto en el diseño de

los sitios web». Començà explicant qüestions fonamentals del funcionament dels cercadors, l'estructura de la Web i conceptes com ara *usabilitat*, *ubiqüitat* i *visibilitat* a la Web. A continuació descriví el potencial de l'explotació de la informació que hi ha als diaris (*logs*) mitjançant tècniques de mineria de dades.

Aberto Knapp, director de The Cocktail, començà tractant l'evolució de la Web en termes d'interactivitat social, i analitzà a continuació les vetes de mercat existents a la llarga cua, l'èxit dels serveis web socials davant dels mitjans de comunicació tradicionals, i com l'ús de robots semàntics permet ja automatitzar tasques de creació de continguts. Concloué la conferència parlant de la identitat digital (qui sóc a la xarxa) i d'objectes socials (què compartim amb la resta de membres de la xarxa social a què pertanyem), i de com la creació de productes digitals reposa sobre tres pilars fonamentals: tecnologia, màrqueting i experiència d'usuari.

Ismael Nafria, de *La Vanguardia*, féu una revisió dels que, segons la seva opinió, són els deu factors clau en un mitjà en línia, entre els quals destacà el contingut, l'usuari, la par-

ticipació social, el posicionament en cercadors i el model de negoci.

Per altra banda, Ismael El-Qudsi, d'Havas, féu una revisió de l'estat actual dels cercadors i oferí la seva visió de les tendències actuals i de futur probable dels cercadors.

En resum podem dir que el congrés no només fou interessant, sinó també necessari. En un moment de canvi constant, en què els professionals d'Internet s'han de reciclar contínuament i a vegades no hi ha altres vies d'aprenentatge que no sigui l'autodidacta, aquesta mena d'esdeveniments representa una de les millors maneres d'actualitzar coneixements i d'intercanviar experiències.

El congrés tindrà una segona edició aquest mateix any, segons s'anuncia al web del «Search Congress», que tindrà lloc a València.

Informació sobre el congrés:

<http://www.search-congress.com/>

Presentacions dels ponents:

<http://www.slideshare.net/SearchCongress/slideshows>

WordCamp España

Associació Sociocultural Promotora de les Noves Tecnologies Packet Loss

Packet Loss és una associació sense ànim de lucre que té com a finalitat promoure les noves tecnologies i la societat de la informació. L'associació sorgeix d'un grup de persones molt vinculades, tant en l'àmbit professional com en el personal, amb les TIC. L'associació intenta unir els individus, les comunitats, les administracions públiques i les empreses, alhora que promou les noves tecnologies entre la ciutadania d'una manera gratuïta.

Després de l'èxit obtingut amb el principal projecte, Lancelona, organitzaren la trobada WordCamp Espanya. D'aquesta manera Packet Loss crea un esdeveniment tecnològic, dedicat a la comunitat de desenvolupadors, d'usuaris i de totes les persones interessades en l'ús de *WordPress* com a eina de publicació de continguts digitals.

Així doncs, el passat dia 21 de desembre es celebrà al Citilab de Cornellà, propietat de la Fundació pel Foment de la Societat del Coneixement, una jornada on compartir i potenciar els coneixements sobre *WordPress*, ja que fins aquell moment ningú no havia organitzat un esdeveniment d'aquest tipus a l'Estat. Packet Loss es converteix doncs en pionera d'un esdeveniment com aquest.

En aquesta primera edició, s'ha complert amb l'objectiu

d'organitzar un esdeveniment per a què blocaires, desenvolupadors, dissenyadors, empresaris, usuaris i emprenedors, gaudissin de manera didàctica i gratuïta d'unes jornades de *WordPress* a la ciutat de Barcelona.

A continuació esmentem les ponències a les quals el públic va poder assistir:

- Els blogs al món 2.0 (Miquel Serrabassa Lafont)
- Gestionant xarxes socials amb *BuddyPress* (Carlos Mantero)
- *WordPress* a l'empresa (Fernando Tellado)
- El poder de la conversa (Luis Rull i Rafael Poveda)
- Usant *WordPress* menjo CMS (Rude Mortensen)
- SeoWordPress (Fernando Tellado)

L'organització va oferir un esdeveniment de qualitat on es veien involucrats el món de la informàtica, del desenvolupament, del disseny i de les noves tecnologies en general.

Durant tot el dia es va poder presenciar un intercanvi cultural, professional i empresarial, entre les persones usuàries d'aquest sistema. S'inicia, doncs, un esdeveniment on es potencia l'ús de programari de gestió de continguts (*WordPress* i *WordPress MU*) gratuït, lliure i obert.

Web de l'esdeveniment: www.wordcamp.es